

דף קמא.

עין משפט א.

או"ח סימן שיא פעיף ח

ח. ח. טלטול מן הצד מותר לצורך דבר המותר, ע"כ צנון שטמן אותו בקרקע ומקצת עליו מגולים ^ז ולא השריש וגם לא נתכוין לזריעה ^ח מותר לנוטלו אע"פ שבנטילתו מזיז העפר ממקומו ^ט, ואע"פ שהוסיף מחמת לחות הקרקע מותר.

הגה: אפי' הניחו שם מבעוד יום שישאר שם כל השבת אין באוכלין משום בסיס לדבר האסור ^י.

ח. ט. טלטול בגופו ^כ אפי' לצורך דבר האסור מותר, ע"כ קש שעל המטה שסתמו מוקצה להסקה ^ל מותר לנענעו בגופו ^מ, ואם הניח על הקש מבעוד יום כרית או מצעים ^נ מנענעו אפי' בידו שהרי הכינו מבעוד יום לשכב עליו.

הגה: וה"ה אם חשב לשכב עליו.

עין משפט ב.

או"ח סימן שב פעיף ד

ח. ד. מכבש שהוא כלי ששמים בו בגדים אחר הכביסה בין שתי לוחות והם מתיישרים ונעשים חלקים אם הוא של בעל הבית מותר להתיר

ז. דאם לא כן אסור לתחוב בהן מחט כמו בסעיף ט' משום דעושה גומא, לא כן בקש ותבן, ב"י.

ח. ח. לא כן בחטים דבסי' ש"י סעיף ב' דאפי' נתכוון לזריעה מותר, עיין בכה"ח אות ס"ד.

ט. דהוי טלטול מן הצד לצורך דבר המותר.

י. דאדרבה העפר משמש בסיס לאוכל, מ"א ס"ק כ"ג.

כ. ח. או באחד מאבריו, ומקילין בו יותר מטלטול מן הצד, וע"כ מותר אפי' לצורך דבר האסור. כה"ח אות ס"ח מאחרונים.

ל. ובמקום שאין מסיקין בו סתמו מותר ואפי' ביד מותר לטלטלו דעומד למאכל בהמה. מ. לצורך שכיבה אבל שלא לצורך כלל אסור גם בטלטול בגופו. כה"ח אות ע"א, ואם רוצה להוציאו משם כדי לשכב על המטה עצמה מותר בטלטול מן הצד לצורך דבר המותר, אפי' עומד להסקה. שם.

נ. אפי' לא שכב עליהם מבעוד יום כך משמעות השו"ע. כה"ח אות ע"ב.

אותו **ו** ולקחת ממנו בגדים לצורך השבת, אבל בשל אומן אסור להתירו כיון שהוא סגור בחזקה והתרתו דומה לסותר.

עין משפט ג. או"ח סימן שיא פ"ה ח
עיי' לעיל עין משפט א

עין משפט ד. או"ח סימן שכא פ"ה ז

ז. מותר לרסק ולדוך פלפלין אפי' הרבה **ע** ובלבד שיעשה בשינוי **פ** עם קת הסכין ובקערה **צ**.

עין משפט ה. או"ח סימן שכו פ"ה ז

י. הרוחץ בנהר צריך שינגב גופו יפה כשעולה מן הנהר כדי שלא ישארו עליו מים ויטלטלם ארבע אמות בכרמלית, כיון שהעולה מן הנהר יש עליו רבוי מים על גופו.
אבל ההולך בר"ה וגשם נוטף עליו לא הקפידו בו **ק**.

עין משפט ו. או"ח סימן שב פ"ה ו

ו. טיט שעל רגליו או מנעליו מקנחו בכותל, אבל לא בקרקע שמא יבא להשוות גומות **ר**, ויש מי שאוסר גם בכותל **ש**.

-
- ס**. דאינו עשוי כל כך בחזקה ואין בו סתירת כלים, ומ"מ אסור לשים בתוכו בגדים בשבת שזהו לצורך חול, לבוש.
 - ע**. והיינו לצורך אכילה באותה סעודה, כה"ח אות ל"ז.
 - פ**. אבל במכתשת הוי טוחן, וגם בחצי שיעור אסור מן התורה.
 - צ**. משמע דצריך ב' שינויים גם בקתא וגם בקערה, כה"ח אות מ'.
 - ו**. אבל אין לשים הפלפלין בתוך בגד ולכתוש אותם דהוי מוליד ריח בבגד, ט"ז ס"ק ה'. ויש מתירין דאינו מכוין לזה, כה"ח אות מ"ג.
 - ק**. והטעם כתב הב"י כיון שהם מועטים לא הקפידו בהם, אך אין זה טעם מספיק וצ"ל דהטעם כיון דא"א להמנע מכך שאדם הולך בר"ה ופתאום בא הגשם עליו לא גזרו בו חכמים, ט"ז ס"ק ב'.
 - ר**. הגם שזה דבר שאינו מתכוון ומותר אפ"ה גזרינן שמא ישכח שהיום שבת ויתכוון להשוות הגומות, מ"א ס"ק י' מתוס'.
 - ש**. ולפי דבריו אין מקנחין רק בקורה, ט"ז ס"ק ד'.

הגה: ויש מי שמתיר בשניהם ^ת.

הגה: וה"ה שמותר להסיר ^א אותו בחתיכת חרס הראוי לטלטל.

עין משפט ז. או"ח סימן ששה פעיף ה

ה. ז. אע"פ שמותר להשתמש תחת הקורה, לא ישב אדם בראש המכוון וחפץ בידו ^ב, שמא יתגלגל החפץ מידו לר"ה ויביאנו אליו, כיון שאין היכר בינו לר"ה, אבל על פתח החצר שיש הכר מותר לשבת עם חפץ בין פתוח לר"ה בין פתוח לכרמלית.

עין משפט זז. או"ח סימן שלו פעיף ד

ה. ה. אין לצדד ^ג חבית כבדה שלא יבא להשוות גומות והוי פסיק רישיה.

עין משפט ט. או"ח סימן שב פעיף טז

מז. יח. אסור להדק מוכין בפי הפך ^ד שיש בו משקין משום סחיטה ^ה.

ת. דאין דרך לבנות בכך, ויש לסמוך על המקילין דדבר דרבנן הוא, ט"ז ס"ק ג', וכה"ח אות מ"ה.

א. וי"ל היינו מרגלו אבל ממנעלו יש חשש ממחק אם עושה בדבר שפיו חד כמו סכין, כה"ח אות מ"ז.

ב. היינו לשבת שם תחת הקורה או אצל הלחי בקביעות דהרי מותר להשתמש שם. שם אות כ"ח.

ואפשר כשיש צורת הפתח שם מותר לשבת דיש היכר, מיהו בצורת הפתח הגבוה מאוד אסור דאין היכר ואפי' פתוח לכרמלית, מ"ב אות כ"ט ממ"א.

ג. היינו שמצדדה עד שתעמוד יפה בקרקע בלי שתזוז. רש"י בריש פ' הבונה. וה"ה שלא יטה חבית וישפוך ממנה אלא יגביה אותה מן הארץ ושו"פ, כה"ח אות כ"ו.

ד. וי"ל לדעת הרמב"ם והרמב"ן דסוחט חייב משום מלבן צ"ל דאיירי כאן בפך מלאה מים או יין לבן שיש בזה משום מלבן, דאל"כ למה יאסר דבשאר משקין אין מלבן, אבל לדעת הרשב"א דס"ל דבמשקין שאין בהם משום מלבן יש משום דש מיירי כאן גם בכל המשקין דחיישינן שמא יסוחט ויתחייב משום דש.

ומלשון השו"ע משמע דמיירי בכל המשקין וא"כ חיובו משום דש, ואף שמן התורה אינו אסור אלא בצריך למשקין ולא בהולך לאיבוד, מ"מ מדרבנן אסור בכל ענין, וכאן אסרו משום שקרוב שיבא לידי סחיטה והו"ל כפסיק רישיה דאסור אפי' באיסור דרבנן. כה"ח אות פ"ח.

ה. ואף שאינו מתכוין פסיק רישיה הוא לכן אסור להדק שמא יהדק היטב.

עין משפט י. אר"ח סימן שב סעיף ז

ז. טיט שעל בגדו משפשפו מבפנים דלא נראה הדבר למלבן^י, אבל מבחוץ דומה למלבן, אבל מגררו בצפורן^ז. ויש מפרשים היינו בלח אבל ביבש אסור^ח דהוי כטוחן^ט.

דף קמא:

עין משפט א. אר"ח סימן שב סעיף ח

ח. אין מגרדין^י בסכין או בצפורן מנעל בין חדש בין ישן משום שקולף העור והוי ממחק.

עין משפט ב.ג.ד. אר"ח סימן שכז סעיף ד

ד. לא יסוך רגלו בשמן וינעל מנעל או סנדל^כ חדש^ל משום שהעור מתרכך ודומה לעיבוד^מ.

ו. והוא שנשאר הרושם אבל בלי זה אסור אם הבגד שחור וחדש ומקפיד עליו, כה"ח אות מ"ח.

ודעת מר"ן נראה כסברא זו שסתם דאין חילוק בין לח ליבש, כה"ח אות מ"ט.

ז. אפי' מבחוץ ואפי' ע"י חודו של סכין, מ"א ס"ק י"ד. כה"ח אות נ"ב.

ח. ובין מבפנים ובין מגררו מבחוץ או בצפורן או בסכין לעולם אסור משום טוחן, ב"ח וזה לסברת המפרשים לאסור ביבש, אבל לדעת מר"ן כסתמא מותר דלא חילק בזה, כה"ח אות מ"ט, ואות נ"ג.

ט. הגם שזו מלאכה שאינה צריכה לגופה מ"מ אסור, מ"א ס"ק ט"ז. ולא מטעם שזה פסיק רישיה דלא ניחא ליה כמו שכתב הט"ז.

ואם יש רק מראה טיט ומגרד לבטל המראה דאין שם ממשות אין זה דומה לטוחן, כה"ח אות נ"ה.

י. ומהרי"ל היה מקנח מנעליו בברזל העשוי לפני ביהכנ"ס לגרד בו השוליים מהטיט וצ"ל דהיה עב ולא חד, ויש להחמיר דהרי אפי' בגב הסכין אסור. מ"א ס"ק י"ז. ועיין בכה"ח אות נ"ט.

ואם הטיט יבש אסור משום טוחן, לדעת היש מפרשים.

כ. דבשבת אפי' לצחצח העור אסור, כה"ח אות כ"א.

ל. דלא שייך עיבוד אלא בחדשים, רמב"ם פ' כ"ג הלכה י"ד.

מ. ולצחצח הנעלים במשחת נעלים אפי' ע"י עכו"ם אסור, ואם עשה כן אסור לערב בכדי שיעשו, מ"ב אות ט"ז.

עין משפט ה.

א"ח סימן שא סעיף ז

ז. ח. כל דבר שאינו תכשיט, ואינו דרך מלבוש והוציאו לר"ה בדרך שרגילין להוציא אותו חייב.^ז

ז. ט. כל תכשיט שהוא רפוי שאפשר לו ליפול בנקל אסור לצאת בו^ח ואם יצא פטור. ואשה לא תצא בתכשיטים שדרכה לשלוף אותם ולהראותם.^ט

הגה: ועיין בסי' ש"ג סעיף י"ח אם אסור אפי' בחצר או בבית.

ז. י. לא יצא האיש בסייף^פ ולא בקשת ולא במגן ולא באלה ולא ברומח, ולא בכלים שאינם תכשיט, ואם יצא חייב חטאת.

ז. יא. וכן לא יצא בשריון ולא בכובע ברזל ולא במגפים, ואם יצא בהם פטור^צ שהם דרך מלבוש.

ז. יב. לא יצא בתפילין בראשו משום שצריך להסירם כשיכנס לבית הכסא^ק. וכן לא יצא הקטן^ר במנעל גדול שמא יפול ויבא לטלטלנו, אבל יוצא בחלוק גדול.

ז. ג. שבת פ"ו, ורמב"ם פ' י"ט מהלכות שבת. ולא נחשב לדרך מלבוש אלא מה שנוהגים ללבושו ביום חול.

וכל מקום שכתוב חייב אם עשאו במזיד חייב כרת, ואם התרו בו ג"כ חייב סקילה ובשוגג חייב חטאת, והיינו ששכח שהיום שבת או שידע שהוא שבת ולא ידע שמלאכה זו אסורה, אבל עשה מלאכה שלא במתכוון כגון ששכח דבר אצלו בכיס ויצא בו לר"ה פטור, מ"א ס"ק ט'. דמלאכת מחשבת אסרה תורה.

ס. שמא יפול ותבא לטלטלנו ד' אמות בר"ה.

ע. שמא תשלוף אותם ותבא לטלטלם.

פ. אפי' חגור במתניו שדרך הוצאתו בכך ביום חול, ב"י.

צ. ולכתחלה אסור דנראה שיוצא למלחמה.

ק. וחוששין שמא יבא לטלטלם ד' אמות לכן אסור אפי' הם בראשו והינם מלבוש.

ר. פי' אדם קטן במנעל גדול עליו שיש חשש שיפול ויבא לטלטלנו, רש"י. ובזה אין חילוק בין איש לאשה ולא כמו בסי' ש"ג סעיף י"ג לגבי מנעל חדש או מנעל קרוע שיש חילוק בו בין איש לאשה, ב"ח.

ז. יב. לא יצא במנעל אחד אם אין לו מכה ברגלו **ש** השניה.

עין משפט ו. אר"ח סימן שג סעיף יג

יג. ח. לא תצא במנעל קרוע **ת** למעלה שמא יצחקו לה ותבא להעבירו ד"א, וכן לא במנעל חדש שמא לא יבא לפי מדתה **א** וג"כ תבא לקחתו ולהעבירו ד"א, אבל אם נסתה אותו מלפני כן **ב** והוא למדתה מותר, ובאיש מותר בכל אופן כיון שאינו מקפיד כ"כ.

הגה: ובשאר מלבושים אין לחוש גם באשה **ג**.

עין משפט ז. אה"ע סימן קטט סעיף כא כב

כא. כא. יהא עשוי לצורת רגל ימנית, וינעלו ברגלו הימנית; ויהיה למדת רגלו, שלא יהא גדול עד שאין ראוי לילך בו, ולא יהיה קטן עד שאינו מכסה רוב הרגל. ולא יהיה קרוע עד שאינו יכול לילך בו.

כב. כב. חלצה בסנדל של עץ או של שעם שאינם מחופים עור, או ברגל שמאל, או שהיה מנעל גדול עד שאינו יכול לילך בו, או קטן שאינו מכסה רוב רגלו, או קרוע שאינו יכול לילך בו, או בסנדל שאין לו עקב, או באנפליא של בגד, חליצתו פסולה **ד**.

עין משפט זז. אר"ח סימן שג סעיף יג

עיין לעיל עין משפט ו

ש. אבל כשיש לו מכה רואים שבגלל המכה לא נעל מנעלו ואין חשש שיצחקו עליו ויוריד השניה.

ת. מברייתא שבת קמ"א.

א. וה"ה נעל שלוחץ.

ב. היינו מאתמול אפי' שעה אחת, מגמ'.

ג. כיון שהם דברים גדולים שעיקר מלבושיה אין חוששין שמא תפשיטם מעליה. ועיין בכה"ח אות נ"ה-נ"ח בענין לצאת בפאה נוכרית.

ד. היה של עץ ומחופה עור, או שבגד פשתן תפור בפנים, או שחלץ במנעל של שמאל בימין, כשרה (טור).

עין משפט ט.

או"ח סימן שח סעיף יד

ד. טז. מנעל חדש מותר לשומטו^ה מעל הדפוס, אע"פ שהדפוס כלי שמלאכתו לאיסור כיון דשם כלי עליו מותר לצורך מקומו דהיינו של המנעל שנתון בתוכו^י.

עין משפט כ.

או"ח סימן שט סעיף א

א. נוטל אדם את בנו הקטן והאבן בידו, ולא נחשב למטלטל האבן^ז, והוא שיש לתינוק געגועין כשאינו עם אביו דאם לא יטלנו יחלה, ואפי' כשיש לו געגועין עליו לא התירו אלא באבן אבל לא במטבע^ח. ואפי' להחזיק התינוק מידו והוא מהלך ברגליו אסור דחיישינן שמא יפול הדינר מידו ויבא אביו להרימו בידו.

וי"א דלא אסרו אלא כשמרים התינוק עם הדינר בידו אבל לאחוז אותו בידו אין בכך כלום^ט.

עין משפט מ.

או"ח סימן שט סעיף א

עיין לעיל עין משפט אות כ

ה. וה"ה דמותר ליקח הדפוס מתוכו כיון שהוא כלי, ב"ח וט"ז כמו בסעיף ט"ז לגבי חלוק, כה"ח אות ק"ט.

ו. כ"כ הב"י, ב"ח וט"ז שם.

ז. משנה בשבת קמ"א וגמ' שם. ואיירי בבית או בחצר דאין איסור הוצאה רק איסור מוקצה, ולא העמידו חכמים דבריהם במקום שהתינוק יכול לבא לידי חולי, ב"ח. ואם התינוק לא יצעק ולא יבכה צ"ל שישליך האבן מידו ואח"כ יטלנו.

ח. ובר"ה אם הוציא תינוק וכיס תלוי בצוארו חייב משום הכיס וכמ"ש רבא שם בגמ'. וואם אין לו געגועין עליו הוי כאילו הוא בעצמו מטלטל המוקצה ובמקום שאין חולי העמידו דבריהם ואסור.

ח. כיון שמקפיד על הדינר יבא לקחת המוקצה בידים, ואיסור זה אפי' בבית או בחצר.

ט. וזו דעת הרמב"ן דס"ל דא"כ יהיה אסור לעמוד ליד תינוק שדינר בידו שמא יפול מידו ויבא להרים אותו בידו, והב"ח פסק לחומרא כדעה ראשונה בשו"ע וכסתמא דשו"ע.